

Zarządzenie Nr 42 /2010
Dyrektora Generalnego Służby Więziennej
z dnia 13 sierpnia 2010 r.

**w sprawie określenia wykazu zdarzeń nadzwyczajnych, sposobu postępowania
w przypadku ich wystąpienia oraz trybu działania stanowisk dowodzenia**

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2010 r. Nr 79, poz. 523) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Zarządzenie określa:

- 1) wykaz zdarzeń nadzwyczajnych, które mogą wystąpić na terenie jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, zwanych dalej „jednostkami organizacyjnymi”;
- 2) zasady organizacji i zakres działania stanowisk dowodzenia w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, zwanym dalej „CZSW”, okręgowych inspektoratach Służby Więziennej, zakładach karnych, aresztach śledczych oraz ośrodkach szkolenia Służby Więziennej;
- 3) sposób oraz tryb informowania i meldowania o zdarzeniach nadzwyczajnych mających miejsce w jednostkach organizacyjnych, wymienionych w pkt 1;
- 4) zasady prowadzenia czynności wyjaśniających zdarzenia nadzwyczajne.

§ 2.

Wykaz zdarzeń nadzwyczajnych mogących wystąpić na terenie jednostek organizacyjnych, określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3.

1. Stanowisko dowodzenia w jednostce organizacyjnej, o której mowa w § 1 pkt 2, tworzy właściwy dyrektor albo komendant, zwany dalej „dyrektorem”.
2. Dyrektor Generalny Służby Więziennej oraz dyrektor okręgowy Służby Więziennej wyznacza funkcjonariusza Służby Więziennej, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, do pełnienia służby odpowiednio na stanowisku dowodzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej albo na stanowisku dowodzenia dyrektora okręgowego Służby Więziennej.

3. W zakładzie karnym, areszcie śledczym oraz w ośrodku szkolenia Służby Więziennej służbę dyżurną na stanowisku dowodzenia mogą pełnić: dowódca zmiany, jego zastępca lub dyżurny.
4. Służba dyżurna stanowiska dowodzenia podlega bezpośrednio właściwemu dyrektorowi.
5. Służba na stanowisku dowodzenia pełniona jest całodobowo.
6. Funkcjonariusz pełniący służbę dyżurną na stanowisku dowodzenia występuje w umundurowaniu służbowym.
7. Dyrektor ustala szczegółowy sposób pełnienia służby dyżurnej na stanowisku dowodzenia, uwzględniając w szczególności konieczność sprawnej realizacji zadań, o których mowa w § 4.

§ 4.

1. Służba dyżurna stanowiska dowodzenia wykonuje, w szczególności, następujące zadania:

- 1) realizuje ustalone procedury w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa jednostki organizacyjnej lub w innych uzasadnionych przypadkach;
- 2) melduje bezpośrednim przełożonym o zdarzeniach nadzwyczajnych związanych z funkcjonowaniem jednostki organizacyjnej;
- 3) przekazuje bezpośrednim przełożonym informacje medialne o zdarzeniach nadzwyczajnych związanych z działalnością Służby Więziennej;
- 4) realizuje zadania stałego dyżuru, o którym mowa w odrębnych przepisach.

2. Służba dyżurna stanowiska dowodzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz dyrektora okręgowego Służby Więziennej, poza zadaniami wymienionymi w ust. 1:

- 1) nadzoruje funkcjonowanie służby dyżurnej stanowisk dowodzenia jednostek podległych;
- 2) gromadzi i analizuje informacje przekazane z jednostek podległych;
- 3) wydaje doraźne polecenia służbom dyżurnym stanowisk dowodzenia w jednostkach podległych, w ramach posiadanego upoważnienia, wydanego w oparciu o § 3 ust. 7.

§ 5.

1. W przypadku powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia nadzwyczajnego, funkcjonariusz pełniący służbę dyżurną na stanowisku dowodzenia informuje o tym zdarzeniu niezwłocznie, za pomocą dedykowanej usługi w formie SMS:

- 1) Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz jego zastępców;
- 2) dyrektora Biura Ochrony i Spraw Obronnych CZSW oraz jego zastępców;
- 3) dyrektora Biura Penitencjarnego CZSW oraz jego zastępców;
- 4) kierownika Zespołu Komunikacji Społecznej i Wewnętrznej CZSW;
- 5) rzecznika prasowego CZSW;
- 6) kierownika Zespołu Służby Medycyny Pracy i Bezpieczeństwa i Higieny Pracy CZSW;
- 7) funkcjonariusza pełniącego służbę na stanowisku dowodzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej;
- 8) właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej oraz jego zastępcę;
- 9) specjalistę odpowiedzialnego za sprawy penitencjarne i ochronne we właściwym okręgowym inspektoracie Służby Więziennej;
- 10) funkcjonariusza pełniącego służbę na stanowisku dowodzenia właściwego dyrektora okręgowego Służby Więziennej, z uwzględnieniem ust. 3;
- 11) dowódcę właściwej miejscowo grupy interwencyjnej;
- 12) oficera prasowego jednostki organizacyjnej, w której pełni służbę oraz oficera prasowego właściwego okręgowego inspektoratu Służby Więziennej;
- 13) dyrektora jednostki, w której pełni służbę i jego zastępcę;
- 14) kierownika działu ochrony oraz kierownika działu penitencjarnego w jednostce organizacyjnej, w której pełni służbę.

2. Dyrektor może, w trybie określonym w § 3 ust. 7, wskazać dodatkowo inne osoby, które niezwłocznie otrzymują informację o wystąpieniu zdarzenia nadzwyczajnego.

3. Służba dyżurna stanowiska dowodzenia okręgowego inspektoratu Służby Więziennej w przypadku ujawnienia zdarzenia nadzwyczajnego dotyczącego jednostki organizacyjnej podległej innemu dyrektorowi okręgowemu Służby Więziennej, niezwłocznie informuje służbę dyżurną tego dyrektora o zaistniałym zdarzeniu.

4. Informacja SMS winna zawierać:

- 1) nazwę jednostki organizacyjnej, w której wystąpiło zdarzenie nadzwyczajne;

2) datę i godzinę wystąpienia zdarzenia nadzwyczajnego;

3) nazwę zdarzenia nadzwyczajnego.

5. Informacja o wystąpieniu zdarzenia nadzwyczajnego sporządzana jest również w systemie Noe.NET. Meldunek o zdarzeniu nadzwyczajnym w tym systemie służba dyżurna stanowiska dowodzenia sporządza nie później niż do czasu zakończenia służby, w trakcie której zdarzenie miało miejsce.

6. W opisie zdarzenia zawartym w meldunku, o którym mowa w ust. 5, umieszcza się:

1) datę i godzinę rozpoczęcia oraz zakończenia zdarzenia nadzwyczajnego;

2) okoliczności i przebieg zdarzenia nadzwyczajnego;

3) dane personalne innych niż osadzony uczestników zdarzenia nadzwyczajnego, a w przypadku funkcjonariuszy: numer identyfikacyjny, stopień służbowy i rodzaj wykonywanych obowiązków;

4) rodzaj odniesionych przez uczestników zdarzenia nadzwyczajnego obrażeń;

5) podjęte decyzje i działania;

6) szacunkowe straty materialne, o ile wystąpiły one w związku ze zdarzeniem nadzwyczajnym.

§ 6.

1. O wystąpieniu zdarzeń nadzwyczajnych, o których mowa w części I pkt 1-3, 8,10,12-15 oraz w części II pkt 1-3,14,16-19 wykazu zdarzeń nadzwyczajnych, stanowiącego załącznik do zarządzenia, gdy ich uczestnikiem jest osadzony, dyrektor zawiadamia właściwego sędziego penitencjarnego.

2. O zdarzeniach nadzwyczajnych, których uczestnikiem jest osadzony pozostający do dyspozycji organu dysponującego, powiadamia się ten organ.

3. O zdarzeniu nadzwyczajnym, o którym mowa w części I pkt 6 wykazu zdarzeń nadzwyczajnych, stanowiącego załącznik do zarządzenia, informuje się właściwego pełnomocnika do spraw ochrony informacji niejawnych.

§ 7.

1. W celu ustalenia okoliczności i przyczyn powstania oraz przebiegu zdarzenia nadzwyczajnego, dyrektor właściwy ze względu na miejsce wystąpienia tego

zdarzenia, wydaje decyzję w sprawie przeprowadzenia czynności wyjaśniających. Wzór decyzji stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. W przypadku wystąpienia zdarzenia nadzwyczajnego, określonego w pkt: 1, 4-6,17-19 części II załącznika nr 1 do zarządzenia można odstąpić od prowadzenia czynności wyjaśniających i poprzestać na wykonaniu czynności sprawdzających zakończonych notatką służbową funkcjonariusza. Decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku wystąpienia zdarzenia nadzwyczajnego, w trakcie którego doszło do zgonu jego uczestnika, właściwy dyrektor okręgowy Służby Więziennej wyznacza podległego sobie naczelnego lekarza okręgowego inspektoratu Służby Więziennej do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi czynnościami wyjaśniającymi.

4. Dyrektor jednostki nadrzędnej przejmuje prowadzenie czynności wyjaśniających w przypadku, gdy uczestnikiem zdarzenia nadzwyczajnego jest dyrektor mu podległy. Przejęcie prowadzenia czynności wyjaśniających może również nastąpić na wniosek dyrektora podległego albo z innych ważnych względów służbowych.

5. Funkcjonariusza albo pracownika Służby Więziennej wyłącza się od prowadzenia czynności wyjaśniających, jeżeli sprawa dotyczy go bezpośrednio albo dotyczy jego małżonka, krewnych albo powinowatych.

6. Od zarządzenia przeprowadzenia czynności wyjaśniających można odstąpić w przypadku, gdy sprawcą zdarzenia nadzwyczajnego jest funkcjonariusz albo pracownik Służby Więziennej, wobec którego wszczęto w związku z wystąpieniem zdarzenia nadzwyczajnego postępowanie dyscyplinarne.

7. Dyrektor wyznacza termin zakończenia czynności wyjaśniających, który nie może być dłuższy niż 28 dni od daty powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia nadzwyczajnego.

8. Jeżeli zakończenie czynności wyjaśniających jest niemożliwe z przyczyn obiektywnych, dyrektor zarządzający przeprowadzenie czynności wyjaśniających zawiesza je do czasu ustania tych przyczyn.

9. Z przeprowadzonych czynności wyjaśniających sporządza się sprawozdanie zawierające, w szczególności:

- 1) dane osobowe i krótką charakterystykę uczestników zdarzenia nadzwyczajnego;
- 2) opis okoliczności, przebieg i przyczyny zdarzenia nadzwyczajnego;
- 3) wnioski dotyczące stwierdzenia ewentualnych nieprawidłowości, ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

10. Do sprawozdania, o którym mowa w ust. 9, załącza się materiał dowodowy w postaci uwierzytelnionych przez prowadzącego czynności wyjaśniające kopii dokumentów, notatek służbowych, wyjaśnień lub oświadczeń oraz innych nośników informacji. Materiał dowodowy odzwierciedlający twierdzenia zawarte w treści sprawozdania powinien być ponumerowany i ułożony chronologicznie.

11. Sprawozdanie z przeprowadzonych czynności wyjaśniających zatwierdza dyrektor określając jednocześnie termin i osoby odpowiedzialne za realizację wniosków powstałych wskutek przeprowadzenia tych czynności.

12. Zatwierdzone sprawozdanie wraz z materiałami z przeprowadzonych czynności wyjaśniających zdarzenie nadzwyczajne, o którym mowa w części I załącznika do zarządzenia, dyrektor przesyła niezwłocznie wyższemu przełożonemu, z uwzględnieniem ust. 13.

13. Dyrektor okręgowy Służby Więziennej przesyła Dyrektorowi Biura Ochrony i Spraw Obronnych CZSW otrzymaną z jednostki podległej kserokopię sprawozdania z przeprowadzonych czynności wyjaśniających zdarzenie nadzwyczajne, o którym mowa w części I załącznika do zarządzenia, po zaopiniowaniu, w terminie 14 dni od jego otrzymania.

14. Przepisy niniejszego paragrafu nie naruszają zasad prowadzenia czynności wyjaśniających określonych w odrębnych przepisach.

§ 8.

Traci moc zarządzenie Nr 18/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie określenia wykazu zdarzeń nadzwyczajnych, sposobu postępowania w przypadku ich wystąpienia oraz trybu działania stanowisk dowodzenia.

§ 9.

Do czasu wdrożenia odpowiednich modyfikacji w systemie Noe.Net, meldunek o którym mowa w § 5 ust. 5, wraz z IDO osadzonych biorących udział w zdarzeniu, nazwą zdarzenia i wskazaniem jednostki organizacyjnej, w której wystąpiło zdarzenie, służba dyżurna stanowiska dowodzenia przesyła odpowiednio, za pomocą telefaksu, do właściwego stanowiska dowodzenia dyrektora okręgowego

Służby Więziennej oraz do stanowiska dowodzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

§ 10.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 13 sierpnia 2010 r.

Załącznik nr 1

Wykaz zdarzeń nadzwyczajnych:

Część I

Kategoria A

1. Groźne zakłócenie bezpieczeństwa - zdarzenie zakłócające funkcjonowanie jednostki organizacyjnej, w trakcie którego doszło do śmierci, naruszenia nietykalności osób, zniszczenia mienia lub strat znacznej wartości, tj. przekraczającej wysokość 50-krotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia obliczonego na podstawie danych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Bunt - zdarzenie naruszające bezpieczeństwo jednostki organizacyjnej, polegające na zbiorowym wystąpieniu osadzonych poprzez samowolne opuszczenie wyznaczonych miejsc pobytu lub pracy albo ich opanowanie i niepodporządkowanie się wydawanym poleceniom.
3. Groźne zakłócenie porządku - zdarzenie w poważnym stopniu zakłócające funkcjonowanie jednostki organizacyjnej, w trakcie którego nie doszło do naruszenia nietykalności osób lub zniszczenia mienia.
4. Napaść na funkcjonariusza lub pracownika w trakcie wykonywania czynności służbowych.
5. Napaść na jednostkę organizacyjną lub na konwój.
6. Nieuprawnione ujawnienie informacji stanowiących tajemnicę państwową lub służbową albo utracenie dokumentu zawierającego takie informacje.
7. Prowadzenie na terenie jednostki organizacyjnej czynności w zakresie przeszukania funkcjonariusza lub pracownika przez organy policji, ABW, SG, CBA lub innego uprawnionego organu albo jego zatrzymanie przez te organy.
8. Samobójstwo osadzonego.
9. Samobójstwo funkcjonariusza albo pracownika.
10. Śmierć osadzonego lub innej osoby przebywającej na terenie jednostki organizacyjnej albo ciężkie uszkodzenie ciała na skutek działania funkcjonariusza, pracownika lub innej osoby albo psa służbowego.
11. Utracenie dokumentu lub nośnika informacji albo nieuprawnione ujawnienie treści dokumentu albo nośnika informacji zawierającego zbiorcze dane osobowe funkcjonariuszy, pracowników lub osadzonych.
12. Utrata broni palnej lub amunicji przez funkcjonariusza albo inną osobę przebywającą na terenie jednostki organizacyjnej.

13. Znalezienie na terenie jednostki organizacyjnej broni palnej, amunicji, materiałów wybuchowych albo innych przedmiotów zawierających substancje mogące zagrażać życiu lub zdrowiu.
14. Ucieczka osoby pozbawionej wolności w trakcie konwojowania realizowanego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.
15. Ucieczka osoby pozbawionej wolności z terenu zakładu karnego typu zamkniętego lub aresztu śledczego.
16. Wzięcie zakładnika.

Część II

Kategoria B

1. Bójka lub pobicie.
2. Choroba funkcjonariuszy, pracowników lub osadzonych na jednakową jednostkę chorobową, powodująca poważne zakłócenie funkcjonowania jednostki.
3. Zagrożenie zewnętrzne - zdarzenie wywołane czynnikami zewnętrznymi, nie powodujące skutków, o których mowa w części I pkt 1, w szczególności: katastrofa, klęska żywiołowa.
4. Ujawnienie na terenie jednostki organizacyjnej przedmiotu niebezpiecznego lub niedozwolonego, niewymienionego w części I pkt 13.
5. Popęlnienie przez funkcjonariusza albo pracownika czynu noszącego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu.
6. Napaść na funkcjonariusza lub pracownika poza służbą.
7. Usiłowanie dokonania ucieczki w trakcie konwojowania realizowanego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.
8. Przygotowanie do ucieczki przez osobę pozbawioną wolności lub usiłowanie jej dokonania z terenu jednostki organizacyjnej.
9. Ucieczka osoby pobawionej wolności z terenu zakładu karnego typu półotwartego lub otwartego.
10. Ucieczka osoby pozbawionej wolności lub usiłowanie dokonania takiej ucieczki w trakcie konwojowania realizowanego przez inne organy uprawnione do konwojowania.
11. Samowolne oddalenie się osoby pozbawionej wolności w trakcie pobytu poza terenem jednostki organizacyjnej w systemie bez konwojenta.
12. Usiłowanie dokonania samobójstwa przez funkcjonariusza lub pracownika.
13. Usiłowanie dokonania samobójstwa przez osadzonego.
14. Zgwałcenie osadzonego.
15. Zgon osadzonego inny niż samobójstwo.
16. Znęcanie się nad osadzonym.
17. Zgon osadzonego w czasie korzystania z zezwolenia na opuszczenie jednostki organizacyjnej.
18. Inne zdarzenie uznane przez dyrektora za zdarzenie nadzwyczajne.
19. Aktualizacja meldunku o zdarzeniu nadzwyczajnym.

Załącznik nr 2

.....

.....
(nazwa jednostki organizacyjnej)

(miejsowość, data)

DECYZJA Nr ...../.....

(rok
)

z dnia .....

w sprawie przeprowadzenia czynności wyjaśniających

Na podstawie § 7 zarządzenia Nr /2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia ..... 2010 r. w sprawie określenia wykazu zdarzeń nadzwyczajnych, sposobu postępowania w przypadku ich wystąpienia oraz trybu działania stanowisk dowodzenia, zarządzam przeprowadzenie czynności wyjaśniających okoliczności powstania i przebieg zdarzenia nadzwyczajnego w postaci:

.....
.....

(rodzaj zdarzenia)

mającego miejsce w ..... w dniu

.....

(nazwa jednostki)

(data)

Do przeprowadzenia czynności wyznaczam:

1) ..... – przewodniczący zespołu;
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, jednostka organizacyjna)

2) ..... ;
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, jednostka organizacyjna)

3) ..... ;
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, jednostka organizacyjna)

Czynności należy zakończyć do dnia ..... r.

.....
(pieczętka imienna i podpis)

UZASADNIENIE

Prawną podstawę do wydania zarządzenia stanowi art. 11 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2010 r. Nr 79, poz. 523)

Celem projektowanego zarządzenia jest stworzenie prawnych regulacji normujących sposób organizacji, zasady funkcjonowania i współdziałania ze sobą sieci zintegrowanych stanowisk dowodzenia tworzących spójny, zupełny i kompatybilny system informowania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. Projekt zakłada utworzenie takich stanowisk w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, okręgowych inspektoratach Służby Więziennej oraz ośrodkach szkolenia Służby Więziennej.

Przyjęty sposób informowania o zaistniałych zdarzeniach nadzwyczajnych, wykorzystujący powiadamianie za pomocą sms oraz meldowanie o zdarzeniach poprzez wykorzystanie Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności Noe. NET, daje możliwość natychmiastowego przekazywania wiadomości do stanowisk dowodzenia jednostek nadrzędnych i uprawnionych funkcjonariuszy.

Drugim, równie istotnym zadaniem projektowanego zarządzenia jest stworzenie nowych mniej zbiurokratyzowanych procedur regulujących proces wyjaśniania okoliczności i przebiegu wypadków nadzwyczajnych. Zakłada się wprowadzenie nowego określenia wypadków nadzwyczajnych powołując w ich miejsce termin „zdarzenia nadzwyczajne”. Jest to efekt dotychczasowego postrzegania wypadków nadzwyczajnych, które w swej istocie pojmowane były jako sytuacje niepożądane, negatywnie rzutujące na wizerunek jednostki, w której zaistniały. Wprowadzenie pojęcia zdarzenia nadzwyczajnego zakłada nieprzewidywalność jego zaistnienia także pomimo podejmowanej profilaktyki.

Projektodawca odstępuje od skomplikowanej procedury prowadzenia postępowań wyjaśniających poprzestając na wykonywaniu czynności wyjaśniających okoliczności i przebieg zdarzeń nadzwyczajnych lub nawet rezygnuje z przeprowadzenia czynności i proponuje poprzestać na notatce służbowej funkcjonariusza. Jednocześnie dokonuje się nowego podziału zdarzeń dzieląc je na istotne ze względu na bezpieczeństwo jednostki penitencjarnej i te, które bezpośrednio nie stanowią takiego zagrożenia.

Skomplikowany podział wypadków nadzwyczajnych występujący w obowiązującej Instrukcji nr 9/2003 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie informowania o wypadkach nadzwyczajnych zastąpiono nowym wykazem, znacznie ograniczającym liczbę zdarzeń nadzwyczajnych, dzielącym je na dwie grupy pod względem ich ważności

Stanowiska dowodzenia jednostek podstawowych powstaną na bazie istniejących stanowisk dowódców zmian. Dowódcy zmian i ich zastępcy mogą stanowić personel tych stanowisk. Nie będzie więc konieczności tworzenia dodatkowych etatów w jednostkach podstawowych.

Koszty związane z utworzeniem stanowisk dowodzenia w w/w jednostkach, ok. 150 tys. zł, zostaną pokryte ze środków budżetowych zaplanowanych w budżecie BOiSO. Natomiast z uwagi na fakt, że stanowiska dowodzenia w jednostkach podstawowych powstają na bazie już istniejących służb dyżurnych, nie przewiduje się wydatków związanych z działalnością tych stanowisk w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Za właściwe wyposażenie oraz wykorzystanie stanowisk dowodzenia odpowiedzialni będą kierownicy jednostek organizacyjnych, w których te stanowiska powstaną.